

Cuprins

Abrevieri.....	9
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA DE CONSTITUȚIONALIZARE	11
Secțiunea 1. Constituționalizarea dreptului – de la utopie la fenomen.....	14
1.1. Constituționalizarea ca fenomen.....	14
a. Perspectiva sociojuridică	15
b. Fenomenologia constituționalizării dreptului	16
1.2. Amploarea fenomenului de constituționalizare a dreptului penal.....	21
a. Spațiul european	21
b. Spațiul internațional.....	24
Secțiunea a 2-a. Delimitări ale conceptului de constituționalizare	26
1.1. După criteriul naturii juridice	27
a. Sistematizarea constituționalizării prin codificare	27
b. Confuzia constituționalizare-constituționalism	29
1.2. După criteriul finalității.....	33
a. Protecția drepturilor – scop comun al controlului de convenționalitate și al constituționalizării.....	33
b. Protejarea drepturilor prin controlul de constituționalitate și constituționalizare	37
CAPITOLUL II. <i>LEX SUPERIOR</i> ȘI PROCESUL DE CONSTITUȚIONALIZARE	41
Secțiunea 1. Ierarhia normelor juridice	41
1.1. Ordinea juridică și dreptul penal	41
1.2. Piramida normelor – expresie a statului de drept... 43	
a. O posibilă reinterpretație a piramidei kelseniene... 44	

1.3. Rigiditatea Constituției – condiție a constituționalizării	50
1.4. Locul dreptului penal în ordinea juridică.....	52
Secțiunea a 2-a. Justiția constituțională – mecanism de garantare a supremației Constituției.....	54
Apariția și modelarea justiției constituționale	54
1.1. Modelele justiției constituționale.....	58
a. Modelul american	58
b. Modelul european.....	60
1.2. Justiția constituțională – forme și acte	61
a. Tipuri de control de constituționalitate	61
1) Controlul pe calea acțiunii și controlul pe cale de excepție.....	61
2) Controlul <i>a priori</i> și controlul <i>a posteriori</i>	62
3) Controlul abstract și controlul concret	62
b. Autoritatea deciziilor instanțelor constituționale ...	63
1) Fundamentul legal al deciziilor	63
2) Efectele deciziilor instanțelor constituționale	63
CAPITOLUL III. INTERPRETAREA CONSTITUȚIONALĂ	66
Secțiunea 1. Interpretarea juridică și interpretarea constituțională a legii penale.....	66
1.1. Interpretarea constituțională – formă distinctă de interpretare juridică.....	68
a. Interpretarea unitară a legii penale	71
b. Funcțiile interpretării constituționale	75
1.2. Tehnicile interpretării constituționale	78
a. Interpretarea prin raportare la intenția legiuitorului	79
b. Interpretarea în spiritul Constituției	80
c. Recurgerea la dreptul comparat.....	85
Secțiunea a 2-a. Contururile constituționalizării dreptului penal prin interpretare. Aplicațiile interpretării constituționale	87
1.1. Rezerva de interpretare	88

a. Rezerva de interpretare în jurisprudența constituțională română	90
b. Rezerva de interpretare în jurisprudența constituțională franceză	97
1.2. Revirimentul jurisprudențial	101
a. Revirimentul jurisprudențial în România	102
b. Schimbarea circumstanțelor în Franța	112
CAPITOLUL IV. CONTROLUL A <i>PRIORI</i> – MIJLOC DE REALIZARE A CONSTITUȚIONALIZĂRII DREPTULUI PENAL	117
Secțiunea 1. Clarificări terminologice. Asemănări și deosebiri între obiecția de neconstituționalitate și excepția de neconstituționalitate	117
Secțiunea a 2-a. Concretizarea constituționalizării dreptului penal pe calea controlului anterior prin decizia de admitere .	119
2.1. Decizia de admitere pe calea controlului anterior în jurisprudența Curții Constituționale române	120
2.2. Elocvența exemplului francez în procesul de constituționalizare a dreptului penal pe calea controlului anterior	126
CAPITOLUL V. CONSTITUȚIONALIZAREA DREPTULUI PENAL PE CALEA CONTROLULUI A <i>POSTERIORI</i>	133
Secțiunea 1. Asemănări și deosebiri între excepția de neconstituționalitate și chestiunea prioritară de constituționalitate	135
Secțiunea a 2-a. Excepția de neconstituționalitate – procedeu de constituționalizare a dreptului penal.....	140
2.1. Excepția de neconstituționalitate în România.....	140
2.2. Chestiunea prioritară de constituționalitate în Franța.....	160

CAPITOLUL VI. EFECTELE CONSTITUȚIONALIZĂRII

DREPTULUI PENAL	165
Secțiunea 1. Efectele directe ale constituționalizării dreptului penal	166
Subsecțiunea 1. Efectele directe ale constituționalizării dreptului penal specifice fiecărui stat	166
1. Efectele directe ale constituționalizării dreptului penal în România	166
1.1. Evoluția politicii penale de la momentul aparitiei Curții Constituționale în România.....	166
1.1.1. Tendințele politicii penale.....	167
1.1.2. Apariția unor incriminări noi.....	170
a. Agresiuni asupra fătului.....	171
b. Violarea vieții private	172
c. Înalta trădare.....	174
1.1.3. Reordonarea valorilor sociale protejate	175
a. Restructurarea Codului penal	175
b. Egalizarea acțiunii penale la infracțiunile contra patrimoniului.....	179
2. Efectele directe ale constituționalizării dreptului penal în Franța	180
2.1. Crearea unui drept penal constituțional	180
2.1.1. Extinderea paletei principiilor de drept penal cu valoare constituțională	180
2.1.2. Dreptul penal constituțional – instituții și valori sociale protejate	183
a. Instituțiile dreptului constituțional penal	183
1. Infracțiunea	184
2. Răspunderea penală	186
3. Justiția penală a minorilor.....	187
4. Sancțiunea	188
b. Valori sociale protejate în dreptul penal constituțional.....	189
Subsecțiunea 2. Efecte directe ale constituționalizării dreptului penal comune celor două state	192

2.1. Consolidarea normelor dreptului penal în structura arhetipală a statului de drept.....	192
2.2. Fortificarea securității juridice	194
Secțiunea 2. Efectele indirecte ale constituționalizării dreptului penal	198
Subsecțiunea 1. Modernizarea dreptului penal.....	198
1.1. Uniformizarea legislației penale prin aliniere la standarde europene și internaționale.....	198
1.2. Recodificarea normelor penale în România.....	203
Subsecțiunea 2. Rolul jurisprudenței instanțelor constituționale în reforma dreptului penal.....	205
2.1. Rolul Curții Constituționale din România în reforma dreptului penal.....	205
2.2. Jurisprudența Consiliului Constituțional și reforma dreptului penal în Franța	209
BIBLIOGRAFIE	213